

AANBEVELINGEN VOOR DE KLIMAATTOP IN BONN (COP23)

Met een opwarming van 1 °C sinds het pre-industriële tijdperk neemt de impact van klimaatverandering jaar na jaar toe. Het jaar 2017 werd gekenmerkt door talrijke klimaatrampen met zichtbare gevolgen voor mens en maatschappij.

De klimaatop wordt dit jaar voorgezeten voor Fiji, een kleine eilandstaat die zeer kwetsbaar is voor klimaatverandering. De focus van de 'eilandCOP' zal dan ook liggen op de dringende nood aan een drastische vermindering van uitstoot en het belang van maatregelen die aanpassing en weerbaarheid verhogen. De *Nationally Determined Contributions* (NDC) voldoen momenteel niet om de ambitie van het Akkoord van Parijs waar te maken. Ook in België is de rechtvaardige transitie naar een koolstofarme samenleving nog niet ingezet. Dat toont de recente stijging in uitstoot.

Het Platform Klimaatrechtvaardigheid, dat de milieuorganisaties, vakbonden, ontwikkelingsorganisaties en jeugdleden verenigt, vraagt de Belgische en Europese beleidsmakers:

1. Breng de ambitie in lijn met het Akkoord van Parijs (ver onder 2 °C met een streefdoel van maximaal 1,5 °C)

De Europese Unie heeft een voortrekkersrol te spelen om ervoor te zorgen dat COP23 de deur opent voor een verhoging van de ambitie vanaf 2018. Concreet vragen we:

- **Verhoog de ambitie op korte en lange termijn :**
  - o Verdedig een verhoging van de klimaatdoelstellingen voor 2030 op Belgisch en Europees niveau¹;
  - o Garandeer dat de *Facilitative Dialogue*, die in 2018 een eerste evaluatie van de engagementen moet maken, leidt tot een verhoging van de NDC's tegen 2020²;
  - o Ontwikkel een Belgische langetermijnstrategie voor een rechtvaardige transitie naar decarbonisatie tegen 2050, met inbegrip van een coherente heroriëntering van investeringen (in overeenstemming met artikel 2 van het Akkoord van Parijs³) en ondersteun dergelijke strategieën op het Europese niveau.
- **Garandeer dat alle landen bijdragen aan de strijd tegen klimaatverandering:**
  - o Verhoog de diplomatieke druk op landen die zich terugtrekken uit het Akkoord van Parijs of de implementatie afremmen, en versterk de banden tussen de Europese Unie, China en andere grootmachten om het internationale momentum te behouden;
  - o Stel *border tax adjustment* maatregelen in op producten die geïmporteerd worden in de Europese Unie en afkomstig zijn van landen die sociale of milieudumping toelaten op de Europese markt (bv. koolstofgrensheffing)⁴;
  - o Ondersteun programma's voor educatie en sensibilisering over de strijd tegen klimaatverandering in Europa en overal ter wereld (in overeenstemming met artikel 6 van het Akkoord van Parijs).
- **Versnel de rechtvaardige transitie naar een koolstofarme samenleving in België en Europa:**
  - o Kom tegen het einde van dit jaar tot een draft Nationaal Energie- en Klimaatplan 2030 dat coherent is met de doelstellingen van het Akkoord van Parijs en mikt op 100% hernieuwbare energie tegen 2050;

¹ Het Europees NGO-netwerk Climate Action Network (CAN-E) vraagt, in overeenstemming met de aanbevelingen van het IPCC, een vermindering van uitstoot van broeikasgassen met minstens 55% tegenover 1990, en minstens 45% hernieuwbare energie en 40% energie-efficiëntie tegen 2030.

² In mei 2016 publiceerde de UNFCCC een rapport dat toonde dat de engagementen in de NDC's, gepubliceerd in 2015, ontoereikend zijn. Zie figuur 2, p.12: <http://unfccc.int/resource/docs/2016/cop22/eng/02.pdf>

³ Publieke en private financiering voor fossiele energie en ontbossing heroriënteren naar duurzame en koolstofarme investeringen en beleid.

⁴ Dit is mogelijk onder de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) volgens een eigen rapport samen met de United Nations Environment Programme (UNEP): UNEP-WTO Report (2009). *Trade and Climate Change*. Via http://ccsl.iccip.net/trade_climate_change_e.pdf

- Bepaal een visie op een rechtvaardige transitie naar een koolstofarme en weerbare maatschappij, met in het bijzonder aandacht voor de sociale dialoog en burgerparticipatie, heroriëntatie van investeringen, ontwikkeling van een publieke, kwalitatieve infrastructuur, ontwikkeling van competenties, relocalisatie van de economie, respect voor mensenrechten en sociale bescherming;
- Garandeer coherentie van politieke beslissingen met de klimaatdoelstellingen, met name inzake projecten die de structurele afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verlengen en valse oplossingen⁵.

2. Verdedig de belangen van ontwikkelingslanden en de meest kwetsbaren

De Europese Unie kan gebruik maken van het voorzitterschap van Fiji en de klimaattoppen van 2017 en 2018 op haar grondgebied om de alliantie met ontwikkelingslanden te versterken. Concreet vragen we:

- **Verhoog het engagement voor de internationale klimaatfinanciering:**
  - Breng de financiering tussen mitigatie en adaptatie in evenwicht, zodat de meest kwetsbare landen echt baat hebben bij de beloofde additionele financiering;
  - Zet een verhoging van de bijdragen van alle Europese landen tegen de klimaatop in Katowice in 2018 (COP24) op de agenda, door gebruik te maken van innovatieve financieringsbronnen (koolstofaks, een financiële transactietaks,...). Een billijke bijdrage van België is 500 miljoen euro per jaar tegen 2020.
- **Versnel de implementatie van het Warsaw International Mechanism for Loss and Damage :**
  - Erken de nood aan financiering voor *loss and damage* door tijdens COP23 een nieuwe financieringsmechanisme op te zetten, en mandateer in dat kader de Executive Committee en de Standing Committee on Finance om dit verder uit te werken.
  - Erken de nood om klimaatonthemden te beschermen en vraag expliciet dat oplossingen en bescherming voor deze groeiende groep deel zullen uitmaken van de nieuwe UN Global Compact on Refugees en de UN Global Compact on Safe, Orderly and Regular Migration, die beide klaar moeten zijn in 2018.
- **Pleit voor de adoptie van een werkprogramma over landbouw:**
  - Neem in Bonn een werkprogramma aan over landbouw en voedselzekerheid om duurzaamheid van voedselsystemen en voedselsoevereiniteit te promoten, mensenrechten te versterken en het milieu te beschermen (met aandacht voor een stop op ontbossing, vermindering van CH4 en N2O en prioritering van agro-ecologie).

Het Platform Klimaatrechtvaardigheid is een Belgisch nationaal politiek platform gecoördineerd door 11.11.11 en CNCD-11.11.11 en gevormd met ABVV-FGTB, ACV-CSC, ADG, APERE, Associations21, Bond Beter Leefmilieu (BBL), Beweging.net, Broederlijk Delen, CGSLB-ACLVB, Climate Express, Climaxi, Conseil de la Jeunesse, Ecokerk, Entraide et Fraternité, FSTM, Geneeskunde voor de Derde Wereld (G3W), Greenpeace, Inter-environnement Wallonie (IEW), Klimaat en sociale Rechtvaardigheid, Natuurpunt, NatuurpuntCVN, Oxfam-Solidariteit, Oxfam Wereldwinkels, Protos, SLCD, SOS FAIM, Vlaamse Jeugdraad, Vredeseilanden en WWF.

⁵ Onder andere de risico's verbonden aan het concept koolstofneutraliteit ('net zero emissions') en negatieve uitstoot, koolstofcompensatiemechanismes, niet-duurzame biobrandstoffen, 'climate-smart agriculture', CCS toegepast in steenkoolcentrales en het gebruik van niet-duurzame biomassa (zowel van nationale afkomst als import uit landen in het Zuiden).